

Astrid Lindgren

Astrid Lindgren

MESTARIETSIVÄ BLOMKVIST

WSOY

Astrid Lindgren

MESTARIETSIVÄ
BLOMKVIST

Suomentanut Kristiina Rikman

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos
MÄSTERDETEKTIVEN BLOMKVIST
Alkuteoksen kustantanut 1946 Rabén & Sjögren, Ruotsi
© Text: Astrid Lindgren 1946 / Saltkråkan AB
For more information about Astrid Lindgren,
see www.astridlindgren.com.
All foreign rights are handled by Saltkråkan AB,
Lidingö, Sweden.
For more information, please contact info@saltkrakan.se

Suomenkielinen laitos © Kristiina Rikman ja WSOY 2018
Ilmestynyt ensimmäisen kerran suomeksi Laila Järvisen
suomentamana 1948 nimellä *Yksityisetsivä Kalle Blomkvist*

ISBN 978-951-0-42816-0

Painettu EU:ssa

1

V^eerta! Ei epäilystäkään!
Hän tarkasteli punaista tahraa suurennuslasilla. Sitten hän siirsi piipun toiseen suupieleensä ja huokasi. Totta kai se oli verta. Mitäpä muuta peukalosta vuotaisi, kun siihen tuli haava? Tahra olisi voinut olla ratkaiseva todiste siitä, että sir Henry oli päästänyt päiviltä vaimonsa tuossa vastenmielisimmässä murhassa, jota kukaan salapoliisi oli päässyt selvittämään. Mutta valitettavasti niin ei ollut laita! Surullinen totuus oli se, että puukko oli lipsahtanut, kun hän oli teroittanut lyijykynää. Ja sitähan ei sir Henry olisi itse tehnyt. Ja mikä pahinta, sir Henryä, sitä pässiä, ei ollut olemassakaan. Kerta kaikkiaan surkeaa! Miksi joillakin oli onni syntynyt Lontoon slummeihin tai Chicagon rikollispiireihin, missä murhat ja ampumavälikohtaukset kuuluivat jokapäiväiseen elämään? Kun taas hän...! Hän kohotti vastahakoisesti katseensa ja vilkaisi ulos ikkunasta.

Siellä Storgatan unelmoi kaikessa rauhassa kesäises-
sä auringonpaisteessa. Hevoskastanjat kukkivat. Vain
leipurin harmaa kissa istui jalkakäytävällä nuolemassa
tassujaan. Edes harjaantunein salapoliisinsilmä ei olisi
havainnut mitään rikokseen viittaavaa. Tässä kaupun-
gissa oli toivotonta harjoittaa etsiväntointa! Aikuisek-
si vartuttuaan hän kyllä lähtisi Lontoon slummeihin
heti tilaisuuden tullen. Tai kenties sittenkin Chica-
goon? Faija halusi hänet töihin liikkeeseensä. Hänet!
Sehän kyllä heille passaisi! Kaikille Lontoon ja Chica-
gon rosvoille. He saisivat ryöstellä ja murhata mielin
määrin ilman että kukaan pitäisi heille kuria. Ja sillä ai-
kaa hän seisoi myymälässä ja taittelisi paperitötteröi-
tä ja punnitsisi saippuaa ja hiivaa. Ei, hänestä ei kyllä
mitään rusinanrypistelijää tulisi! Yksityisetsivä tai sit-
ten ei mitään! Faija saisi valita! Sherlock Holmes, lordi
Peter Wimsey, Hercule Poirot, Kalle Blomkvist! Hän
maisteli nimiä. Ja hän, Kalle Blomkvist, olisi parempi
kuin he kaikki yhteensä.

”Verta! Ei epäilystäkään”, hän mutisi tyytyväisenä.

Joku rymisteli portaissa ja hetkeä myöhemmin ovi
työnnettiin auki ja Anders seisoikin kynnyksellä hikisenä
ja puuskuttaen. Kalle katsoi häntä arvostellen ja teki
huomioitaan.

”Sinä olet juossut”, hän sanoi viimein sävyyn, joka
ei sietänyt vastaansanomista.

”Totta hiivatissa olen juossut”, Anders tiuskaisi. ”Kantotuolissako minun luulit tulevan?”

Kalle piilotti piipun. Ei häntä olisi haitannut, vaikka Anders olisikin saanut hänet kiinni piipun poltosta. Juttu oli siinä, ettei piipussa ollut tupakkaa. Mutta etsivän suussa kuuluu olla piippu, kun hän painii ongelman kanssa. Vaikka tupakka hetkellisesti olisikin loppu.

”Lähdetkö ulos vähäksi aikaa”, Anders kysyi ja heittäytyi selälleen Kallen sängylle.

Kalle nyökkäsi. Totta kai hän halusi ulos! Täytyisi hän hänen joka tapauksessa kierrellä katuja ennen iltaa siltä varalta, että jotain epäilyttävää olisi ilmennyt. Olihan kaupungissa tietysti poliiseja, mutta oli hän sen verran lehtiä lukenut, että tiesi mitä he puuhasivat. Eivät tunnistanee murhaajaa, vaikka olisivat kompassuneet siihen.

Kalle pani suurennuslasinsa kirjoituspöydän laatikkoon. Sitten hän ja Anders rymistivät alakertaan niin että talo tärisi perustuksillaan.

”Kalle, muistathan kastella mansikkamaan illalla!”

Äiti kurkkasi keittiön ovelta. Kalle vilkutti hänelle rauhoittavasti. Totta kai hän kastelisi mansikat! Joskus myöhemmin. Sitten kun hän olisi varmistanut, ettei hämäreperäisiä tyyppejä hiiviskellyt kaupungilla pahat mielessään. Ei siitä valitettavasti ollut suur-

ta pelkoa, mutta eihän sitä koskaan voinut olla varma. Olihan Buxtonin tapauksessa nähty, miten saattoi käydä. Kaikkialla oli aivan rauhallista, kunnes ykskaks kajahti yöllinen laukaus, ja ennen kuin kukaan ehti silmäänsä räpäyttää, oli tapahtunut neljä murhaa. Sen varaan roistot laskivat. Että kukaan ei osaisi epäillä, että tällaisessa pikkukaupungissa tapahtuisi mitään näin kauniina kesäiltana. Mutta hepä eivät tunteneet Kalle Blomkvistia!

Alakerrassa oli myymälä. *Viktor Blomkvistin sekatarakauppa* luki kyltissä.

”Pyydä fajaltasi karkkeja”, ehdotti Anders.

Kalle oli ajatellut ihan samaa. Hän kurkisti sisään. Myymälätiskin takana seisoj omissa korkeassa persoonassaan ”Viktor Blomkvistin sekatarakauppa” – siis Kallen isä.

”Isä, minä otan pari noita raidallisia!”

Viktor Blomkvist loi rakastavan katseen vaaleatukkaiseen tenavaansa ja murahti hyväntahtoisesti. Kalle työnsi kätensä karamellilaatikkoon. Murahdus tarkoitti, että hän sai ottaa. Sitten Kalle livahti kiireesti takaisin Andersin luo, joka istui odottamassa keinulaudalla päärynäpuun alla. Mutta Anders oli hetkeksi kadottanut kiinnostuksensa raidallisiin karamelleihin. Hän tuijotti herkeämättä jotain naapurin puutarhasa näkemäänsä. Eli leipurin Eva-Lotta, joka istui kei-

nussaan punaruudullisessa puuvillamekossa. Hän keinui ja söi pullaa. Hän myös lauloi, sillä hän oli taitava tyttö.

*Oi armas Rosmariini,
sä olet kuin pingviini...*

Hänellä oli kaunis, kirkas ääni, ja Kalle ja Anders kuulivat laulun oikein hyvin. Kalle vilkaisi kaihoten Eva-Lotta samalla kun hän poissaolevana tarjosi Andersille karamellia. Anders otti karamellin yhtä poissaolevana ja tuijotti yhtä kaihoten tyttöä. Kalle huokasi. Hän oli hirmuisen rakastunut Eva-Lottaan. Niin oli Anderskin. Kalle oli päättänyt ottaa Eva-Lotan morsiamekseen, kunhan olisi ehtinyt hankkia kylliksi rahaa asuntoa varten. Anders oli päättänyt samoin. Mutta Kalle ei epäillyt yhtään, tietenkin Eva-Lotta pitäisi enemmän hänestä. Yksityisetsivä, jolla oli takanaan neljätoista ratkaistua murhaa, oli sentään toista kuin joku veturinkuljettaja! Anders näet haaveili veturinkuljettajan urasta.

Eva-Lotta keinui ja lauloi ja näytti siltä, ettei lainkaan tiennyt olevansa katseiden kohteena.

”Eva-Lotta!” huusi Kalle.

”Niin elegantti, fini...” Eva-Lotta jatkoi lauluaan.

”Eva-Lotta!” Kalle ja Anders huusivat yhtä aikaa.

”Ai, tekö siellä olette”, Eva-Lotta sanoi hyvin hämmästyneenä. Hän hyppäsi alas keinusta ja asteli armollisesti lankkuaidalle, joka oli heidän ja Kallen puutarhan rajalla. Aidasta puuttui yksi lankku – Kalle oli itse irrottanut sen, mainio järjestely, joka mahdollisti sen että he saattoivat esteettä keskustella raon kautta ja vaikka livahtaa leipurin puutarhan puolelle joutumatta käyttämään kiertoteitä. Andersia harmitti, että Kalle asui niin lähellä Eva-Lottaa. Se oli jotenkin niin väärin. Andersin koti oli kaukana toisella kadulla, hän asui vanhempiensa ja pikkusisarustensa kanssa ahtaasti huoneessa ja keittiössä isän suutarinliikkeen yläpuolella.

”Eva-Lotta, lähtisitkö meidän kanssa kaupungille?” kysyi Kalle.

Eva-Lotta mutusti tyytyväisenä pullaansa.

”Voisin lähteäkin”, hän sanoi ja sipaisi pullanmurusen leningiltään. Ja sitten he lähtivät.

Oli lauantai. Nilkku-Fredrik oli jo kännissä ja seisoi tapansa mukaan nahkurinverstaan edessä ympärillään piiri kuulijoita. Kalle ja Anders ja Eva-Lotta jäivät kuuntelemaan, kuinka Fredrik kerskui uroteois-taan niiltä ajoilta, kun hän oli ollut ratatyömiehenä Norlannissa.

Kalle kuunteli ja antoi katseensa kiertää. Hän ei ollut hetkeksikään unohtanut velvollisuuttaan. Oliko

ketään epäilyksenalaista? Ei, myönnettävä oli, ei kehtään! Oli hän toki lukenut, että monet viattomilta vaikuttavat olivatkin kaikkea muuta. Parasta pitää silmät auki! Tuolla esimerkiksi ontui joku mies säkki selässä.

”Entäs jos”, Kalle sanoi ja tönäisi Andersia kylkeen, ”entäs jos tuo säkki on täynnä varastettua hopeaa!”

”Entäs jos ei olekaan”, Anders sanoi kärsimättömästi, sillä hän halusi kuulla Fredrikin juttuja. ”Entäs jos sinä tulet jonakin kauniina päivänä pähkähulluksi noine etsiväideoinesi.”

Eva-Lotta nauroi. Kalle vaikenä. Hän oli tottunut siihen, ettei häntä ymmärretty.

Vähän ajan päästä saapui poliisi, kuten tapana oli, ja vei Nilkku-Fredrikin mennessään. Oli ihan tavallista, että hän vietti lauantaiyöt putkassa.

”Nytkö sitä tultiin”, Fredrik sanoi uhkaavasti, kun konstaapeli Björk tarttui häntä käsivarresta. ”Tässä sitä on seisty odottamassa kokonainen tunti. Ettekö te pidä ollenkaan kuria tämän kaupungin hampuukselle?”

Konstaapeli Björk hymyili ja näytti kauniit valkeat hampaansa.

”Lähdetäänpäs sitten”, hän sanoi.

Kuulijakunta hajaantui. Kalle ja Anders ja Eva-Lotta lähtivät hiljalleen pois. He olisivat mielellään kuunnelleet enemmänkin Fredrikin juttuja.

”Kylläpä kastanja kukkii kauniisti”, sanoi Eva-Lotta ja katsoi pää kallellaan Storgatania reunustavaa pitkää hevoskastanjariviä.

”On ne kauniita kukkia”, Anders sanoi. ”Ihan kuin kynttilöitä.”

Oli rauhallista ja hiljaista. Melkein tunsi että kohta olisi sunnuntai. Siellä täällä puutarhoissa näkyi ihmisiä syömässä iltaruokaa. He olivat jo pesseet pois työpäivän pölyt ja pukeutuneet pyhävaatteisiin. Anders ja Kalle ja Eva-Lotta katsoivat kaihoten yli jokaisen puutarhan portin, jonka ohi he kulkivat. Mistä sen tiesi vaikka joku ystävällinen sielu tarjoaisi voileivän tai jotain muuta hyvää syötävää. Mutta ei siltä näyttänyt.

”Mitähän keksittäisiin?” sanoi Eva-Lotta.

Juuri silloin kuului jostain kaukaa veturinpillin kiemeä vihellys.

”Nyt tulee seitsemän juna”, sanoi Anders.

”Minä tiedän mitä tehdään”, sanoi Kalle. ”Menään Eva-Lotan puutarhaan syreeniaidan taakse ja heitetään naruun sidottu paketti kadulle. Kun joku tulee ja äkkää paketin ja aikoo ottaa sen, me vedetään narusta. Saadaan nähdä niiden ällistyneet ilmeet.”

”No se kuulostaa sopivalta lauantai-illan ajanvietteeltä”, sanoi Anders.

Eva-Lotta ei sanonut mitään, mutta hän nyökkäsi myöntävästi.

Paketti oli hetkessä tehty. Kaikki tarvittava saatiin Viktor Blomkvistin sekatarvakaupasta.

”Se näyttää ihan siltä että sen sisällä on jotain hieno”, Eva-Lotta sanoi tyytyväisenä.

”Katsotaan nyt kuka tarttuu syöttiin”, sanoi Anders.

Paketti lojui katukiveyksellä ja näytti oikein houkuttelevalta. Sitä, että siihen oli kiinnitetty nyöri, ja että nyöri katosi leipurin syreeniaidan taakse, ei ollut helppo huomata ensi vilkaisulla. Tarkkaavainen kuljija tietysti olisi kuullut hihitystä ja supinaa aidan takaa. Neiti Petronella Apelgren, kaupungin suurimman lihakaupan omistaja, joka juuri nyt asteli katua pitkin, ei ollut niin tarkkaavainen että olisi kuullut tai nähnyt mitään epäilyttävää. Mutta paketin hän näki. Hän kumartui vaivalloisesti ja ojensi kätensä tarttuakseen siihen.

”Vedä”, Anders kuiskasi Kallelle joka piteli nyöristä.

Ja Kalle veti. Paketti katosi kiivasta vauhtia syreeniaidan taakse. Eikä rouva Apelgren voinut olla kuulematta tukahdutettua hihitystä. Hän jupisi mennessään. Lapset eivät ymmärtäneet mitä hän sanoi, mutta he kuulivat miten rouva useaan kertaan mainitsi sanan ”kasvatustila”, joka olisi oikea paikka kurittomille lapsille.

Aidan takana vallitsi hiljaisuus. Laukaistuaan vielä viimeisen tuomionsa poistui rouva Apelgren vihaisesti puhisten paikalta.

”Se oli hauskaa”, sanoi Eva-Lotta. ”Kukahen seuraavaksi tulee. Toivottavasti joku yhtä vihainen.”

Mutta vaikutti siltä, että kaupunki oli äkkiä aivan autio. Ketään ei tullut, ja kolme pensasaidan takana piileskelijää olivat jo vähällä luopua koko yrityksestä.

”Ei, odottakaa, nyt tulee joku”, kuiskasi Anders.

Ja joku tosiaan tuli. Kääntyi juuri kadunkulmasta ja asteli ripeästi kohti leipurin puutarhanporttia, pitkä mieshahmo harmaassa puvussa, paljain päin ja iso matkalaukku toisessa kädessä.

”No nyt”, kuiskasi Anders kun mies pysähtyi pake-
tin kohdalle.

Kalle kiskaisi, mutta se ei auttanut. Mies vihelsi hiljaa ja laski jalkansa paketille.

2

”Ja mikähän kauniin pikkuneidin nimi mahtaa olla”, mies sanoi hetkistä myöhemmin Eva-Lotalle, joka kahden kumppaninsa kanssa kyyristeli aidan takana.

”Eva-Lotta Lisander”, Eva-Lotta sanoi reippaasti.

”Aivan kuten arvelinkin”, sanoi mies. ”Mehän olemme vanhoja tuttuja. Minä olen nähnyt sinut pienenä vauvana, kun makasit parkuen kehdoissa ja pulauttelit päivät pääksytysten.”

Eva-Lotta nakkeli niskojaan. Hän ei uskonut että oli koskaan ollut niin pieni.

”Kuinka vanha sinä olet nykyään?” mies kysyi.

”Kolmetoista”, sanoi Eva-Lotta.

”Kolmetoista! Ja kavaljeereja jo kaksin kappalein! Toinen vaalea ja toinen tumma. Sinä taidat pitää vaihtelusta”, mies sanoi ivallisesti hymyillen.

Eva-Lotta nakkeli niskojaan uudemman kerran. Ei

hänen ollut pakko seistä siinä kuuntelemassa hävyttömyyksiä tuiki tuntemattomalta ihmiseltä.

”Kuka setä sitten on?” hän kysyi ja ajatteli mielessään, että oli hän kuka hyvänsä, hänkin oli varmaan rääkynyt lapsena.

”Kukako minä olen? Minä olen Einar-setä. Sinun äitisi serkku, kaunis pikkuneiti!”

Hän kiskaisi Eva-Lottaan tämän vaaleasta hiuskiehkurasta.

”Entä keitä nämä sinun kavaljeerisi ovat?”

Eva-Lotta esitteli Andersin ja Kallen, ja yksi vaalea ja toinen tumma pää kumarsivat kohteliaasti.

”Mukavia poikia”, Einar-setä sanoi. ”Mutta älä sentään heidän kanssaan mene naimisiin! Nai mieluumin minut”, hän sanoi ja nauraa hirnahti. ”Minä rakennan sinulle linnan, siellä saat juosta ja leikkiä päivät pitkät.”

”Setä on ihan liian vanha minulle”, Eva-Lotta sanoi nokkavasti.

Anders ja Kalle tunsivat itsensä sivullisiksi. Mikä hujoppi tuo oikein oli, joka tuppasi juttusille muita mutkitta?

”Tuntomerkit, katsotaanpa”, Kalle sanoi mielessään. Hän painoi ihan periaatteesta mieleensä tuntomerkit kaikista tielleen osuneista ihmisistä. Kukapa sen tiesi moniko heistä oli kunniallisia!

”Tuntomerkit – ruskea taaksepäin kammattu tukka, silmät ruskeat, kulmakarvat yhteen kasvaneet, suora nenä, vähän ulospäin työntyvät hampaat, voimakas leuka, harmaa puku, ruskeat kengät, ei hattua, ruskea matkalaukku, kutsuu itseään Einar-sedäksi.” Eikä sitten muuta. Tai olipa, pieni punainen arpi oikeassa poskipäässä.

Kalle painoi tuntomerkit mieleensä.

”Ärsyttävä kuin mikä”, hän lisäsi vielä.

”Onko äitisi kotosalla, nuppuserni?” kysyi Einar-setä.

”On, tuolla hän tulee.”

Eva-Lotta osoitti naista joka tuli puutarhan poikki. Kun hän tuli lähemmäs, saattoi nähdä, että hänellä oli samat iloiset siniset silmät ja samanlaiset vaaleat hiukset kuin Eva-Lotalla.

”Onko minulla ilo tulla tunnistetuksi?”

Einar-setä kumarsi.

”Hyvänen aika sentään, sinäkö se ole, Einar? Sinua ei ole näkynyt aikoihin. Mistä sinä nyt tulla tupsahdit?”

”Kuusta”, sanoi Einar-setä. ”Piristämään hiukan teitä täällä herran kukkarossa!”

”Ei hän mistään kuusta tullut”, Eva-Lotta sanoi kiuvaantuneena. ”Seitsemän junalla hän tuli.”

”Sama vanha hassuttelija”, sanoi rouva Lisander. ”Mutta mikset kirjoittanut ja kertonut että aioit tulla käymään?”

”Ehei, tyttöseni, älä koskaan ilmoita kirjeitse sitä minkä voit toimittaa henkilökohtaisesti, se on minun mottoni. Sinähän tiedät millainen minä olen, minä toimin hetken mielijohdeesta. Ja juuri nyt minun teki mieli pitää vähän lomaa ja silloin muistin, että minulla on tavattoman mukava serkku, joka asuu tavattoman mukavassa pikkukaupungissa. Otatko sinä minut vastaan?”

Rouva Lisander mietti kiivaasti. Ei yllätysvieraan vastaanottaminen ollut ihan yksinkertaista. No jaa, Einar voisi asua päätyhuoneessa.

”Ja miten tavattoman mukava tytär sinulla on”, Einar sanoi ja nipisti Eva-Lottaa poskesta.

”Ai, älä nipistä”, sanoi Eva-Lotta, ”se tekee kipeää!”

”Niin oli tarkoituskin”, sanoi Einar-setä.

”Totta kai sinä olet tervetullut”, sanoi rouva Lisander. ”Miten pitkä loma sinulla on?”

”No jaa, se on vähän auki. Rehellisesti sanottuna olen ajatellut lopettaa firman. Harkitsen siirtymistä ulkomaille. Ei tässä maassa ole tulevaisuutta. Täällä kaikki polkee paikallaan.”

”Ei taatusti polje”, Eva-Lotta kiivastui. ”Tämä on paras maa ikinä!”

Einar-setä katsoi Eva-Lottaa pää kallellaan.

”Kylläpä sinä olet kasvanut, pikku Eva-Lotta”, hän sanoi ja hetkistä myöhemmin hän päästi taas naurun

hirnahduksen, jota Eva-Lotta oli alkanut sydämestään inhota.

”Pojat voivat auttaa sinua laukun kantamisessa”, sanoi rouva Lisander ja nyökkäsi matkalaukkua tarkoittaen.

”Ei tule kuuloonkaan! Minä kannan sen mieluummin itse”, sanoi Einar-setä.

Yöllä Kalle heräsi kun hyttynen söi häntä otsasta. Ja koska hän nyt oli hereillä, hän katsoi viisaammaksi tarkistaa, etteivät roistot ja huligaanit pitäneet peliään lähistöllä. Ensiksi hän katsoi ikkunasta Storgatanille. Siellä oli autiota ja tyhjää. Sitten hän kurkisti ikkunaverhojen raosta leipurin puutarhaan. Leipurin talo nukkui pimeänä kukkivien omenapuiden keskellä. Vain päätyhuoneessa paloi valo. Ja kierrekaihhdinta vasten erottui miehen tumma varjo.

”Einar-setä, että hän osasi olla tyhmä”, Kalle tuumi itsekseen.

Tumma hahmo liikkui taukoamatta edestakaisin. Einar-setä oli toden totta levoton sielu!

Mitähän varten se tuolla lailla ravaa, ajatteli Kalle ja loikkasi sitten takaisin omaan ihanaan sänkyynsä.

Jo kahdeksalta maanantaiaamuna Kalle kuuli Andersin viheltävän ikkunan takana. Andersilla, Eva-Lotalla ja Kallella oli yhteinen tunnusvihellys.

KALLE BLOMKVIST RATKOO RIKOSTA

13-vuotias Kalle Blomkvist asuu idyllisessä pikku-kaupungissa, ihailee Sherlock Holmesia ja haaveilee itsekin mestarietsivän ammatista. Parhaiden kaveriensä Andersin ja Eva-Lotan kanssa he muodostavat Valkoiset ruusut, jotka käyvät kesälomalla ”sotaa” Sixtenin porukan Punaisia ruusuja vastaan. Sotaleikit keskeytyvät, kun kaupunkiin ilmaantuu epäilyttävä tyyppi, jonka touhuja Kalle ryhtyy tutkimaan. Pian mestarietsivä ystävineen huomaa joutuneensa mukaan todella vaaralliseen seikkailuun...

Astrid Lindgrenin jännittävän dekkaritrilogian muut osat ovat *Mestarietsivä Blomkvist vaarassa* ja *Mestarietsivä Blomkvist ja ryöstetty Rasmus*. Klassikkoromaanien uusista, ajanmukaisista suomennoksista vastaa kääntäjien valtionpalkinnolla palkittu suomentaja Kristiina Rikman.

